

po kojima je Štefan Zagrebec mogao iznijeti svoju priču o nezahvalnom sinu i žabi. Jedan mu je izvor bio Cezarije, dok se zna da je dobro poznao i Kantipratana. Štefan Zagrebec ipak se odlučio za stariji, kao ugledniji svoj izvor, za Cezarija, kako nam to i sam u uvodu spomenute priče izrijeком исповиједа и потврђује.

Prema svemu, što je dosad izloženo o Zagrepčevu primjeru pripovijetke o nezahvalnom sinu, možemo utvrditi ovo:

1.) Jezgra Vukove narodne pripovijetke „Kornjača“ po svojem postanju je crkvenog izvora.

2.) Prvobitna njezina redakcija, dok je ona došla do pučkih ušiju i kasnije usmene tradicije, nesumnjivo bila je književna, kako nam to najjasnije potvrđuju: „Korizmenjak“, godine 1508., Juraj Habdelić, Josip Banovac, pa napokon i naš primjer u predaji: Caesarius — Štefan Zagrebec.

3.) Kao i ostali spominjani primjeri pripovijetke o o nezahvalnom sinu tako i Zagrepčeva priča ima svoj odredjen cilj — odgojni zadatak. Očitu odgojnu tendenciju svoje priče ističe sam Štefan Zagrebec, kad pri zaključku kazuje, da nezahvalan sin za kaznu svojeg grijehа „trinajst celeh let vu ove muke i špotu je živel za peldu i zrcalo vsem sinom i kčeram“.

Na taj nam način primjerom svoje priče Štefan Zagrebec daje opet novi prilog za ljestvicu čovječijih etičkih zasada u razvoju опће ljudske duše.

Franjo Galinec

iterato editum. A.D. Henrico Gran, circa annum Domini 1480. Venetiis, M. D. C. XVII.“ (Na str. 304–305 exemplum XXXIV u tom zborniku nalazi se Kantipratanova priča.)

Ovo se djelo čuva danas u samostanskoj biblioteci Kapucina u Varaždinu, pod signat. 17.

Mladji zbornik istog imena Magnum speculum exemplorum. Coloniae Agrippinae, anno M.D.C.C.RLVII.“ na str. 562, exemplum III, također nam donosi istu Kantipratanovu priču o nezahvalnom sinu. Ovo se djelo čuva danas u samostanskoj biblioteci Franjevacu u Varaždinu, pod signat. 118.

О ШКОЛСКИМ ПРИЛИКАМА У ДУБРОВНИКУ XVII ВЕКА

Бавећи се у своје време животом и делима И. Гундулића, Ђ. Керблер је побијао застарело мишљење Апендинија да је песник „Османа“ био исусовачки ђак. У том циљу Керблер је на основу закључака Вијећа Умољенијих (Consilium Rogatorum) дао преглед свих дубровачких учитеља од године 1535 па све до смрти Гундулићевог учитеља Камила Камили (1616).¹ Овај наш чланак биће само наставак Керблерових проучавања о школским приликама у Дубровнику XVII века.

* * *

На крају своје студије, Керблер је истакао да је после смрти Камила Камили за ректора дубровачких школа изабран Петар Паликућа, свештеник и познати преводилац „Живота св. Карла Боромеа“, а да „после тога попови дубровачки поучаваху младеж у школама завичаја нешто преко четрдесет година, док не стигосе у Дубровник први исусовци“.² Ово тврђење Керблерово, међутим, само је донекле тачно.³ П. Паликућа је доиста дуго после смрти Камила Камили служио у дубровачкој гимназији, али никако као ректор, већ само

¹ Ђ. Körbler, Četiri priloga Gundulić i njegovu „Osmanu“ Rad I. A. 205, стр. 133–168.

² Ibidem, стр. 168.

³ П. Паликућа је, како је познато, био г. 1634 изабран за

стонског бискупа али је он то одбио због слабога здравља. В. о томе Cons. Rogatorum 1634–36, fo 115, 120. В. такође и V. Lisičar, Lopud, Dubrovnik 1931, стр. 79.

као учитељ (magister). Није затим тачно ни да је он остао у дубровачкој гимназији све до доласка исусоваца. Године 1624, наиме, дубровачка република је била у великој оскудици, па је сенат, у тежњи да повећа државне приходе прописао нарочиту „Уредбу о смањењу државних расхода и повећању прихода“. На седници од 16 марта исте године изгласан је други члан те уредбе по коме се од дотадашња четири наставника дубровачке гимназије има задржати само један.¹ Приликом избора, који је одмах после тога обављен, највећи број гласова добио је свештеник Франо Николин (Nicolai), док су остала тројица, П. Паликућа, Паво Андријан и Винко Славацати, остали у мањини и према томе били отпуштени.² Остављена тако са једним јединим учитељем, дубровачка гимназија није могла дуго издржати, па је због тога већ после неколико година уз Ф. Николина изабран још један учитељ.³ На тај начин гимназија је животарила још пуних десет година, када је најзад сенат одлучио да нанова подигне ниво наставе у дубровачким школама. Године 1638 донет је у Вијећу Умоленијех закључак да се са пуном пажњом и по могућности што пре добава из Италије нови ректор

¹ *Consilium Rogatorum* 89 (1624—26) f° 249.: Prima pars est de approbando secundum capitulum reportum D. D. Provisorum civitatis super diminutione expensarum et auctione introitum communis... (omnes q. IX); „Che delli quatro maestri di scola salariati resti un solo, e gl'atri che parrà al Consilio de Pregati si levino.“

² *Ibidem*. Резултат гласања је био: V(ice) Lector Vinzentius Slavazzati 1 противу 34; — Rev. presb. Petrus Palicuchia 13 противу 22; — Rev. presb. Paulus Andreas 11 противу 24; — Rev. presb. Franciscus Nicolai Lagustanus 22 противу 13.

В. Славацати био је нотар и вршио дужност вице-ректора. О његовом књижевном раду в. „Биографска дела И. Ђурђевића“ (изд. П. Колендића), Б. 1935, стр. 9 и 248.

³ *Consilium Rogatorum* 91 (1628—29) f° 71: „Electio repetitoris publici gymnasii loco et cum salario quod habuit Rev. presb. Michael Nichius: Rev. presb. Nicolaus Braichi (XXVII q. XIX). Нисмо иначе могли наћи датум постављења учитеља Миха Николина, али је вероватно да је он био изабран тек неколико година после горепоменутог редукције.

гимназије.¹ У међувремену, док не буде изабран нови ректор, сенат је поставио још једног учитеља-репетитора, домаћег свештеника Франа Венки (Venchi), који је имао да помогне у школском раду дотадашње учитеље.² Посао око тражења новог управитеља гимназије био је најпре поверен опату Стијепу Градићу, тада дубровачком консулу у Болоњи,³ али како он није могао да нађе погодну личност, сенат се обрати с истим налогом ондашњем поверенику републике у Напуљу Марину Батиторе. Овај последњи с успехом је извршио поверени му задатак. У своме писму од 31 јуна исте године, Батиторе јавља сенату да је нашао достојног заменика умрломе Камилу Камили у лицу напуљског доктора Ивана Симона де Грација, који је „одличан филозоф природне и моралне философије“, „најбољи хуманиста и ретор“, и „један од најуваженијих академика у граду“.⁴ Уз то — додаје Батиторе у своме писму — нови ректор је истовремено, већ „девет година доктор медицине и градски лекар“. У уговору који је мало доцније Батиторе закључио са де Грацијом, овај последњи се обавезује да ће за годишњу плату од 300 дуката „предавати у дубровачким школама моралну философију и реторику“.⁵ У својој седници од 13 августа исте године, сенат је потврдио избор де Грације за школског ректора, додавши му уз то још и двадесет дуката на име станарине и путних

¹ *Consilium Rogatorum* 1636-38, стр. 201: „Die 18-V-1638: Prima pars est de committendo M-co. D. Rectori et suo Consilio ut omni diligentia, et quam primum, curent reperire in Italia personam sufficientem pro rectore gymnasii. — За овај закључак знао је је и Ђ. Керблер (в. нав. дело. стр. 168), али је он мислио да нови ректор „јачачно није нигда стигао у Дубровник“.

² *Cons. Rogatorum* 1636-38, fo 213.

³ *Đ. Körbler*, Pisma opata Stjepana Gradića... (Monumenta spect. historiam Slavorum mered.), Zagreb 1915, стр. 5 предговора. К. је погрешно мислио да је Градић нашао де Грација у Италији. — К. је и овде остао при своме ранијем мишљењу да де Грација није дошао у Д-к.

⁴ *Lettere di Marino Battitore de Venezia e Napoli* Fasc. XXV, № 1719 (Državni Arhiv u Dubrovniku).

⁵ *Ibidem*.

трошкова.¹ У прво време де Грација је, само вршио дужност ректора и предавача, али већ крајем 1639 године дозволио му је сенат да поред ректорске дужности може за две године вршити и лекарску праксу.² За ову последњу дужност де Грацији је одређена плата од 100 дуката годишње. У Дубровнику је де Грација остао, изгледа, читавих осам година, јер за све то време у Вијећу Умољенијих није вршен никакав нови избор учитеља и ректора. Међутим у пролеће 1647, он је вероватно већ био оставио Дубровник, пошто је тада у сенату пала одлука да се из Италије доведу нови учитељи за дубровачку гимназију.³ Само, и поред те одлуке до довођења нових учитеља није дошло. Одласком де Грације, који је био последњи ректор, стара дубровачка школа животарила је још неких осам година, док најзад није коначна прешла у руке исусоваца.

* * *

Начин на који су исусовци преузели васпитање дубровачке младежи није био ни лак ни брз. Већ је Керблер показао, а и иначе је познато да се ни чувени Бобадила, нити остали исусовци који су после њега долазили у Дубровник, нису могли дуго задржати у

¹ *Consilium Rogatorum* 1936-37, fo 229: Die 13-VIII-1638. Prima pars est de acceptando pro Rectore gymnasii Exc. Doctorem Joannem Simone de Gratia de Bovino cum provisione duc. CCC in anno de gross. 40 per ducato, et si haec capietur, postea dicetur, utinam ipsi dari debebunt duc. XX similes pro affictu domus et expensae itineris". —

² *Consilium Rogatorum* 1638-40, fo 140. Die 17-IX-1639: „Prima pars est de tribuendo facultatem D. Joanni Simoni de Gratia quod ultra offitium Rettoris exercere

debeat etiam offitium Physici nostri... per duos annos proxime futuros". — После тога други закључак: „de assignando ducatorum centum in anno ut supra pro dictis duobus annis ultra salarium quod habet pro Rettore Gymnasii".

³ *Ibidem*, 1638-48, fo 69: Die 11-IV-1647. Prima pars est de conducendo ex Italia pro educatione iuventutis nostrae magistros gymnasii, et si haec capietur postea dicetur quot erunt conducendi, quales et cum quo salirio" (omnes q. VII).

њему. Додуше у једном старом попису исусоваца који су у Дубровнику XVII и XVIII века вршили наставничку дужност, помињу се као учитељи О. Силвије Муције (1601) и Флорентинац О. Ридолфо Риказофи (1609), али су они у то доба могли држати само неку врсту приватних духовних школа за младеж, које се уосталом, нису могле дуго ни одржати.¹ Никакав већи успех у том погледу није могао постићи ни познати Бартуо Кашић, који је у два маха на дуже време боравио у Дубровнику, и који је у својој „Аутобиографији“ оставио изванредно карактеристичне податке о непријатељском држању већине ондашње дубровачке властеле према исусовцима.² Тешкоће које су дубровачки исусовци имали у то доба биле су врло велике и било је потребно више година стрпљивог и систематског рада док су Кашић и другови успели да задобију поверење дубровачких госпара. Питање исусовачке школе, затим, било је уско везано за подизање колегија. Оставштина о. Марина Гундулића од године 1634 пружала је, додуше, већ солидну основу за изградњу колегија, али су и ту искрсле одмах многобројне препреке. Најпре је брат Гундулићев Иван покушавао да поништи тестаменат, а после тога се појавило и питање откупа потребног земљишта у граду, што је тако исто ишло врло споро.³ Због свега тога исусовци се нису много ни журили са отварањем својих школа, али нису ипак занемаривали рад на васпитању дубровачке младежи. Ако нису могли да одмах преузму у своје руке државне школе у Републици, они су се задовољили тиме што су вршили неку врсту приватне наставе. Када је, наиме, двадесетих година XVII века установљена у Дубровнику исусовачка резиденција, оно неколико чланова те резиденције, међу којима су били и Дубровчани Игњат Тудишевић, Иван

¹ В. прилог бр. 2

² *Dr. Marijan Stojković*, Bartuo Kašić D. J. Pažanin. Rad. J. Akademije 220, Zagreb 1919. В. нарочито место на коме Кашић прича о свом разговору са кне-

зом Јеролимом Цријевићем (стр. 181).

³ *Đ. Bašić D. I. Elogia Jesuitarum Ragusinorum*, Zagreb 1933, В. биографију М. Гундулића.

Градић, Марин Гундулић и Иван Држић, налазили су времена да, поред осталих својих послова, поучавају приватно децу својих пријатеља и сродника. И резултати те приватне наставе били су много већи него што би то на први поглед могло изгледати. За време од 1620 па до 1638, колико је трајала исусовачка резиденција у Дубровнику, у њој су, поред горе поменуте четворице, боравили као приватни учитељи граматике и хуманиора још једанаест исусоваца, од којих су већина били Талијани.¹ Кроз њихове руке прошао је за то време велики број властееоске деце, и захваљујући највише томе раду, исусовци су успели да средином XVII века суверено завладају не само дубровачким школама, већ и целокупним духовним животом ондашњег Дубровника.

Године 1638, међутим, дугогодишњи супериор дубровачке резиденције о. Игњат Тудишевић, незадовољан својим боравком у Дубровнику, наговорио је генерала реда Муција Вителески да опозове све дубровачке исусовце у Италију.² Читавих петнаест година после тога Дубровник је био без исусовачке резиденције и према томе, без исусовачких учитеља. Тек године 1653 дошао је у Дубровник талијански исусовац о. Иван Канаули са нарочитом мисијом да са сенатом уреди сва спорна питања око подизања колегија.³ Почетком идуће 1655 године изашла је на лице места нарочита комисија од чланова Малога Вијећа и заједно са о. Канаулијем измерила и утврдила тачан простор на коме се имао подићи колегиј. На седници од 22 јануара исте године, Сенат је усвојио и формалну претставку о. Канаулија

¹ То су били: Camillus Gorius, Marcus Lima, Joseph Salvius, Dominicus Magius, Franciscus Blondus, Marcelus Salamitus, Joannes Lisichius (Лисић), Jacobus Micaglia, Petrus Sutichius (Сутић?), Martinus Pelegrinus, Petrus Castellanus. — (в. Д. Павловић, Ђорђе Башић, дубровачки биограф 18 века, Београд 1931, стр. 77—78.). J. Possedel („Povjest

gimnazije u Dubrovniku“, str. 19 do 21) знао је донекле за наставнички рад И. Тудишевића, И. Држића и М. Гундулића, али су његова излагања у многоме непотпуна.

² Д. Павловић, нав. дело, стр. 64.

³ D. Körbler, Pisma St. Gradića, predgovor стр. 12.

о томе и тако је питање места за подизање колегија било коначно решено¹. Само и поред тога, са грађењем колегија се није могло почети. Тешкоће су овога пута дошле од саме управе исусовачког реда. Ондашњи генерал Дружбе Никел употребљавао је већ дуже времена дохотке од Гундулићеве оставштине за издржавање колегија у Анкони, па му се због тога није никако журило са подизањем дубровачког колегија. И требало је да прођу читаве три године док је заступнику Републике, познатом Стијепу Градићу пошло за руком да помоћу кардинала и папе добије потребно одобрење.²

Међутим још много раније него што је почео да се гради „Collegium Ragusinum“, у „Вијећу Умољенијех“ се расправљало о уступању школске наставе исусовачком реду. Тако је 11 априла 1647 године, после раније поменутог закључка о довођењу гимназиских наставника из Италије, пао први пут предлог да се дубровачке школе повере исусовцима.³ Тај предлог је, додуше био одбачен, али су зато пропали и сви остали противпредлози. Од 39 сенатора, колико их је присуствовало тој седници 17 је било за исусовце, 18 против, док су се четворица уздржали од гласања. Међу дубровачком властелом био је дакле још увек добар број оних који су били за стари систем дубровачких школа. Само то ће бити и последња препрека коју су исусовци имали у лаганој и дугој борби за освајање неповерљивог и конзервативног града св. Влаха. Долазак И. Канаулија у Дубровник сломио је и последњи отпор дубровачких госпара. На седници од 14 маја 1656 године Вијеће

¹ Consilium Rogatorum 1653-54, fo 68. Prima pars est de approbando propositum situm per Rev. P. Canauli Soc. Jesu pro constructione ecclesiae eorum Collegii...“. Долази затим цео текст предлога у коме се тачно одређују границе простора одређеног за будући колегијум. На крају је попис зграда које се имају порушити.

² D. Körbler, нав. дело, стр. 12. J. Possedel (нав. дело стр. 23—26) изложио је према преписци између Сената и генерала Дружбе и остале тешкоће које су ометале подизање колегија.

³ Cons. Rogatorum, 1646—48. fo 60: „Prima pars est de conducendo pro dictos magistros quatuor ex R. R. Patribus Soc. Jesu...“

Умољенијех је са огромном већином гласова примило предложену уредбу (*provedimentum*) којом се целокупно васпитање дубровачке младежи поверава исусовачком реду.¹ Уредба је, иначе — како се из приложеног текста може видети — прилично кратка и она се највећим делом односи на финансиску страну подизања колегија. У погледу наставе и учитеља, уредба само одређује да у међувремену док зграда колегија не буде била готова, у Дубровнику мора постојати исусовачка резиденција, чији ће чланови „поучавати младеж моралним врлинама и хришћанској науци по одредбама Дружбе“. И доиста, већ идуће 1658 године у Дубровник су дошла два исусовца, Пољак Адалберт Гребеније (*Grebennio*) и Михо Скендерић (*Schenderich*), са Ријеке, као учитељи граматике и хуманиора.² Од тада па све до укинућа реда (1773) исусовци ће стално држати дубровачке школе у својим рукама на начин који је добро познат и о коме се и код нас довољно писало.³

Драгољуб Павловић

1. — Уредба о уступању дубровачких школа исусовачком реду:

Essendo stato commesso alli Signori Proveditori della Città qua Parte presa nell' Ecc. Consiglio di Pregati sotto li 23 del mese di Novembre 1655 di formare il loro parere sopra la provisione dei Maestri delle scole, riportano:

Che essendo per l'educatione di questa gioventù non meno nelle virtù morali, et altre scienze, che nella disciplina Christiana necessarissimi in ogni ben ordinata republica molto a proposito gl'Instituti i modi, e le maniere, con le quali principalmente nel timore di Dio, instruiscono la gioventù i padri della Compagnia di Gesù, et havendosi di già col Rev(erendissimo) P(adre) Praeposito Generale della medesima concertato, et quasi stabilito per il Collegio da fabricarsi in questa città, con l'assegnamento e nel modo ordinato dal q(ondam) R. Marino Gondola, nobile nostro della detta Compagnia,

¹ *Consilium Rogatorum* 1656-57, fo 29. В. приложени текст уредбе.

² В. даље списак исусовачких учитеља у Дубровнику од год. 1601—1770.

³ В. нарочито расправе: V.

Adamović. Грађа за историју дубровачке педагогике, Загреб 1885; — I. Posedel, Povijest gimnazije u Dubrovniku (Program dub. gimnazije za g. 1900—1901).

si scriva à nome di questa Rep(ubli)ca alla S(anti)ta di N(ost)ro P(ad)re in efficace maniera, con rappresentare à S. B(eatitudi)ne l'ordinato dal detto Padre Gondola per dicto, effetto supplicandolo che si compiacia d'interporre per ciò la sua suprema autt(orit)à e fare a detti Padri dar principio alla fabrica del detto Collegio con sudetto assegnamento per l'educatione, e profitto di questa gioventù, e di quella anco di tutto Levante, che senz'altro vi concorrerà.

Che per affacilitare la fabrica del detto Collegio, et opera tanto pia, e proficua si degni S. B(eatitudi)ne di dispensare che le case d'hospitali, et altre di opere pie, et una Chiesiola si possino unire, e convertire nel detto Collegio, e Chiesa di quello con che il giusta loro valuta si assegni per altre case e fabbriche per il medesimo effetto da pagarsi da detti Padri del sudetto assignamento arrogato e lassato per ciò dal detto Padre Gondola.

Che per levare ogni difficoltà et intoppo che vi potrebbe occorrere per qualunque causa, et occasione nei prezzii e nelle stime, e nei luochi delle dette case, che si trovassero et assignassero per quelle che doveranno prendersi, et unirsi alla Chiesa, e Collegio sudetto, debba in ciò interporre la sua autorità, et decreto l'ecc(ellentissimo) Senato per la quietà d'ogni uno. —

Che dovendo passare qualche tempo, sino che sarà formato il detto Collegio et instando anco i detti Padri che si differisca affine che li multiplico del detto assignamento s'accresca in maggiore somma per due o tre anni e si possa poi con più commodità attender alla fabrica del detto Collegio, si procuri da S. B(eatitudi)ne che impegni a detti Padri, che pro interim mandino in questa città qualche numero di essi, per modum missionis, havendo casa et habitatione sufficiente tanto più che anche simil missione è stata ordinata dal dicto Padre Gondola; e che però per gratia speciale condescendo S. Sant(it)à e si contenti che in detto interim li Padri che veranno a questa residenza non sianno sottoposti all'ordinario, dovendo in buona parte supplirsi con tale residenza à quel che sin hora si è mancato, et instruirsi questa gioventù nella virtù, e discipline Christiane, secondo gli instituti della detta Compagnia, con la quale residenza si haveranno i Maestri di vita e costumi esemplari e si schiverà la spesa che occorrer dovrebbe nei salarii del Lettore e di altri Maestri e repetitori delle scole, li costumi e le virtù, delli quali quanto sonno ignoti alla publica prudenza, altre tanto sonno manifesti quelli della detta Compagnia e la sua religigiosa applicatione (*Consilium Rogatorum* 1656—57, fo 29).

2. — Списак дубровачких учитеља исусоваца од г. 1601—1773.

— Učitelji I razreda (della prima): Silvestro Muzio (1601), Ridolfo Ricasotti Fiorentino (1609), Adalberto Grebennio Polacco (1658), Agostino Bonacci da Gesi (1662), Giuseppe Alberti Marchegiano

(1663), Nicolo Bosdari da Ragusa (1665), Carlo Grazia Ascolano (1667), Rafaele Tudisi Raguseo (1670), Alessandro Carasco Fiamingo (1674), Gio Battistta Tolomei Pistoiese, poscia cardinale creato da Clemente XI, li 18 Maggio 1712 (1678), Bartolomeo Conti Ascolano (1681), Ardelio Dellabella da Foggia (1682), Filippo Azzi Carsagnese (1684), Saverio Giustiniani Sciotto (1686), Antonio Nacchi Manronita (1688), Tommaso Maria Baldassini da Gesi (1690), Stefano Desideri da Colliscepoli (1692), Angelo Filippo Majolini da Sabina (1694), Luigi Meisonat Maltese (1698), Michele Sirica Maltese (1700), Domenico Falvo di Cosenza (1702), Gio Battistta Cancellotti da San-Severino (1703), Pietro Sibilia Genovese (1705), Antonio Bencini Maltese (1707), Filippo Chiappini Romano (1708), Pietro Brunetti Fulignese (1710), Tommaso Antonelli Viterbese (1711), Asdrubale Contucci Poliziano (1713), Filippo Bracci Fiorentino (1715), Lorenzo Camelli Pistoiese (1718), Pietro Alessandro Pescetelli Sabinese (1721), Antonio Castellari Fiorentino (1722), Giovanni Bindi Pratese (1724), Felice Maria Taioli Pistoiese (1726), Guiseppe Maria Lampioni Livornese (1728), Tommaso Siciliani Fermano (1730), Niccolo Arrighetti Fiorentino (1732), Pietro Lazzari Senese (1734), Santi Guidi da Rimini (1736), Carlo Santini Corso (1738), Luigi Valsisi Livornese (1740), Gio Battistta Guerieri Fermano (1742), Americo Mini Fiorentino (1743), Vincenzo Ambrozini Romano (1745), Antonio Maria Braccini Fiorentino (1746), Silvestro Levie Corso (1748), Agostino Doria Genovese (1750, 1752), Carlo Merghini Mantovano (1753, 1754, 1756), Niccolo Pietra Savonese (1757), Vincenzo Rota Bergamasco (1759), Antonio Morcelli Bresciano (1761, 1762), Gio Battistta Mazzarigi Viterbese (1754), Bartolommeo Brizio di San Remo (1766), Anselmo Anselmi Cremonese (1768), Mauro Boni Cremonese (1770).

Učitelji II razreda (della seconda): Michele Schenderich Fiumano (1658), Carlo Guidottini Fiorentino (1660), Antonio Amadio Marchegiano (1662), Lorenzo Tenaglia Senese (1663), Carlo Marozzi Marchegiano (1664)¹, Giuseppe Stagnetti Orvietano (1684), Lucca Cordich da Mostar (1688), Giovanni Lemesio Corso (1692), Giuseppe Saganucci da Urbino (1694), Carlo Baccherò Inglese (1698), Gio Battistta Pagane Spoletano (1700), Gio Francesco da Villanuove Corso (1702, Gio Battistta Josi Sabinese (1703), Antonio Bencini Maltese (1705), Riccardo Parichinson Inglese (1707), Enrico Guglielmo Brasdenda Munster (1708), Gio Battistta Scaramelli (Romano) (1710), Giovanni Giustiniani Sciotto (1713), Gaetano Fantoni Romano (1715), Pietro Giuseppe Ricca Piemontese (1718), Sigismondo Tudisi Raguseo (1720), Giuseppe Stefani Veneziano che per ciò venne a Ragusa a 18 die Agosto del 1720 (1722, 1723, 1724, 1725), Gio Francesco Civaroni da Lionessa (1726), Giuseppe Maria Muti Romano (1728),

¹ Иза овог имена стоји примедба: „Vacano le scuole per quattro anni a motivo del grande Terremoto“.

Candido Taccini Perugiano (1730), Gio Battistta Buttari d'Osino (1732, 1734), Cosimo Avignonesi da Monte Pulciano (1736), Niccolo Zagretti Romano (1738), Gio Stefano Guglielmi Trosinonese (1740), Americo Mini Fiorentino (1742), Giovanni Tudisi Raguseo (1743), Gio Battistta Calzobigi Livornese (1745), Giovanni de Dominicis Milanese (1746), Christoforo Verri da Gesi (1748), Ignatio d'Andria da Seio (1750), Pietro Fabre Turinese (1752), Michele Giustiniani Sciotto (1753), Stefano Franceschetti Corso (1754), Niccolo Petra Savonese (1756), Giuseppe Martorelli Romano (1757), Vincenzo Fuga Romano (1759), Giuseppe Marotti da Orbitello (1761), Luigi Luciani da Masso Carrara (1762), Ludovico Cenci Perugiano (1764), Benedetto Bazzari da Reggio di Modena (1766), Giuseppe Masseioli Romano (1768), Carlo Budardi Romano (1770).

(Из рукописа „Alcune memorie storiche di questo Collegio di Ragusa“. В. о томе више у Д. Павловић, Ђорђе Башић, дубровачки биограф XVIII. в. стр. 12, примедба под 1.)